1940 ий
1
НОЯБРЬ
№ 96 (709)
Акше 5 ыр.

11-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола Горком орган

1930 Рвезе коммунист газетлан X ий 1940

ЛУ ИЙ ДА ОНЧЫКЫЖЫМ ЫШТЫШАШ ПАШАНА

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола горком орган — „Рвезе Коммунист" газетлан 10 ий темын. „Рвезе Коммунист" газета лу ий жапыште республикысе комсомолец - шамычым, несоюзный молодежым коммунистический духеш воспитыватлымаште, нуным социалистический строительство пашаш мобилизоватлымаште организатор лийын шоген. „Рвезе Коммунист" газета шке ыржже юнкоровский армийым эреак куштен толын. Тачысе кечылан ме 400 наре юнкорым иметлена. Активный юнкор - шамыч эреак кушкын толыныт. Кызыт А. А. Ешметов (Йошкар-Олинский район), Сергеев Александр, Иванов Иван (Сотнурский район), Казаков Иван (Звенигово), П. Яшметов (Тор'ял), В. Загайнов (Пектубаево) да молат газетыш эреак возен шогат.

„Рвезе Коммунист" газета редакцийыш статья-шамыч пурымаш кажне ийын шукем толеш. Мутлан, 1936 ийыште редакцийыш 1680 статья пурен гын, тений 10 тылзе жапыште гына 5.000 утла статья пурен. Пытартыш жапыште редакцийыш пурышо статья-шамыч гыч 60—70 процентше газетыш пурталтеш.

Газета шке страницылаштыже стахановец ден стахановка-шамычын, учитель, агроном, моло пашаен-шамычын сай паша опытыштым эреак ончыктен толын. Теве ме шукерте огыл Параньгинский средний школысо учительница отличница-комсомолка Габидуллина Халидан пашаже нерген возенна ыле: Тудо газетыште шке нергенже возымо материалым лудмек, мылана тыгай письмам колтен:

„Мый марий йылмым ом шинче. Но газетыш возымо материалын содержанийжым чыла палем вальым. Ончыкыжо „Рвезе Коммунист" газетым шке валаш тўҥалам, марий йылмым тунемаш тот пижам. Мый палем, кажне советский учитель шкенжын педагогический опытшо дене мемнан педагогический ваукым пойдараш, тудым ончык колташ призван, савдене тудо шкенжын опытшым эреак да планомерно пойдарышаш, шке пашаже нерген газета гочат выступатлышаш. Мый ончыкыжым шке опытем нерген „Рвезе Коммунист" газетыш эреак возаш тўҥалам".

Комсомолец - шамычын идейно - политический уровеньыштым нӧлтымаштат, союзный пашам саемдымаштат газета эреак полшен толын. ВКП(б) XVIII съездын да ВЛКСМ ЦК VIII пленумын решенийыштым шуктымашке комсомолец-шамычым, несоюзный молодежым мобилизоватлымаште „Рвезе Коммунист" газета пашам ятыр ыштен.

Но „Рвезе Коммунист" газетын пашаштыже але ситыдымаш - шамыч шагал огыл улыт. „Рвезе Коммунист" газета комсомольский активлан марксизмын-ленинизмын основыжо-шамычым овладеватлашыже начарын полша да ВКП(б) историйым тунемше-шамычын опытыштым шагал освещатла", — манын XVI областной комсомольский конференций поснак палемдыш. „Рвезе Коммунист" ден „Ямде лий" газета-шамыч Марийский республикысе комсомолын, пионер-шамычын да молодежын илышыштым чыла могырымат ончыктышаш улыт. Печатлыме материал - шамыч пўсӧ, кўкшӧ принципиальностян лийышт, ленинско-сталинский комсомолын да пи нер-шамычын кече еда шуктышаш задачыштым тичмашын ончыктен шогышт. Чыла юнкоровский активный движенийыш кондаш, республикысе комсомольский актив дене кыл кучымашым шагал да пеҥгыдемдаш „Рвезе Коммунист" газетым конференций обязыватла" — теве мыланна мо верч кучедалаш уло вийым мобилизоватлаш кўлеш.

Таче „Рвезе Коммунист" газетлан лу ий теммым палемден, ончыкыжо партий обкомын да обкомолын вуйлатымышт деве „Рвезе Коммунист" газета шке ончылно шогышо задача - шамычым честь дене шуктымашке юнкор - шамыч армийым большевистски мобилизоватлаш тўҥалеш.

Йошкар-Оласе фельдшерско-акушерский школышто тунемше ўдыр-шамыч „Рвезе Коммунист" газетым коллективно лудыт.

Фото М. Чуршуковын.

„РВЕЗЕ КОММУНИСТ" ГАЗЕТЫН РЕДАКЦИЙЖЫЛАН

„Рвезе Коммунист" газетлан лу ий темме лўм дене ВЛКСМ обком ден горком „Рвезе Коммунист" газетын читательже-шамычлан да редакцийын коллективлан шокшо комсомольский саламым колтат.

Газета шкевжын лу ий жапыштыже молодежым коммунистически воспитыватлымаште, дисциплиным пеҥгыдемдымаште, трудын производительностьшым нӧлтымаште да комсомолец-шамычым коммунизмым ыштымаште активно участвоватлаш мобилизоватлымаште шагал огыл пашам ыштен.

Газета ончылно зада ча шога — ВКП(б) XVIII съездын решенийже-шамычым шукташлан тўжем дене комсомолец - шамычым да несоюзный молодежым мобилизоватлаш, айдемын сознанийыштыже капитализмын пережиткыжым пытарышаш верч кучедалаш, у айдемым — коммунистический общестывн достойный гражданинжым—формироватлаш.

„Рвезе Коммунист" газета читательский масса дене кыл кучымашым пеҥгыдемден, кумда комсомольский активлан энертен, ончыкыжмат Ленин—Сталин партийын пашаже верч кучедалмаште боевой оружий лиеш манын, ВЛКСМ обком ден горком ўшанат.

ВЛКСМ Маробком ден Горком.

„Рвезе Коммунист" газетлан

Шке существоватлымыжлан лу ий теммым палемдыше „Рвезе Коммунист" газетын пашаенже - шамыч коллективым да корреспондентше-шамычым „Марийская Правда" редакций шокшын саламла.

Комсомольский организаций-шамыч дене, авторский коллектив дене шкенжын кыл кучымашыжым пеҥгыдемден да шарен, газета шкевжын коллективный пропагандист, агитатор да организатор улмо рольжым эше утларак нӧлта, Марийский республикысе шемер шамыч коклаште, утларакшым молодежь коклаште, коммунистический влиянийын подлинный проводникше лиеш да коммунизмым ыштымаште чыла участкылаштыжат эше у сеҥымашшамычым ыштышаш верч кучедалмашке нуным мобилизовatла, манын ўшанена.

„Марийская Правда" газетын редакцийже.

Пайрем кечылан ямдылалтыт

Иван-Солинский средний школа пеленсе (Кужеверский район) драмкружок „Учӧ" пьесым, хоровой кружок „Марш танкистов", „Катюша" да моло мурымат ямдылат.

И. Горохов.

„Рвезе Коммунист" газетлан X ий темме лўмеш

Марийский обкомолын боевой оружийжылан — „Рвезе Коммунистлан", тудын лу идалыкше лўмеш шокшо большевистский салам!

„Рвезе Коммунист" — мемнан молодежын йӧратыме газетше, шкенжын лу ий существоватлыме жапыштыже молодежым большевистский партий ден Советский правительствылан беззаветно преданный улмо духеш, мемнан чапле социалистический родиным, Ленин — Сталин партийын знамяже дене пашаш ден кресеньык-шамычын куатле государствыжым ыштыше великий советский калыкым мучашдымын йӧратыме духеш воспитыватлымаште кугу пашам ыштен.

Тиде чапле пашам умбакыжат эше утларак кугу сеҥымаш дене шуктен шогаш, советский молодежым марксизмын - ленинизмын основыжо - шамычым овладеватлымаш деке авлдаш, тудын коклаште труд дек йӧратымашым воспитыватлаш да сознательный трудовой дисциплиным пеҥгыдемден шогаш, Ленинын—Сталинын пашаже верч, коммунизм верч кучедалаш мемнан чапле молодежым мобилизоватлаш „Рвезе Коммунистлан" желатлена!

„Марий Коммун" газетын редакцийже.

„Рвезе Коммунист" газетлан

ВЛКСМ Маробком орган „Ямде лий" газета редакцийын коллективше чыла деткор армий лўм дене „Рвезе Коммунист" газетлан 10 ий темме кечын шокшо саламым колта.

„Рвезе Коммунист" газета лу ий жапыште молодежь ден йоча-шамычым коммунистический партий дек, калыкын вождьшо Сталин йолташ дек мучашдыме преданность духеш воспитыватлымаште кугун полшен да ончыкыжат полшаш тўҥалеш.

„Рвезе Коммунист" газета ончыкыжат шке читательже-шамычым Ленин — Сталин партийн йыр чумыраш тўҥалеш, манын ўшанена.

„Ямде лий" газетын редакцийже.

68

Мемнан активный юнкорла-шамыч. Снимкыште (шола гыч пурлашке): Н. Янсонов, П. Рыбаков, А. Сергеев, И. Иванов, П. Яшметов.

Стахановец-шамычын опытыштым кумдан ончыкташ

„Ввезе Коммунист" газета материалым пумо шотыштат, йылме шотыштат лу ий жапыште ятыр ончык каен. „Ввезе Коммунист" газетым комсомолец-шамыч, несоюзный молодежь куанен лудыт. Тудын страницылаже гоч ончылен-шамычын паша опытыштым налын колхозлаште, предприятийлаште, школлаште кӱкшӧ производственный показатель-шамычым ончыктышаш верч тыршат.

Мемнан республикыште самырык стахановец-шамыч ятыр улыт. Тидым Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлыше спискыштат, республиканский почет онгаштат ужаш лиеш. Туге гынат, „Ввезе Коммунист" газета нунын паша опытыштым шке страницылаштыже але шагалрак ончыкта. Ятыр статьялаште стахановец шамычын кӱкшӧ показательыштын цифрыштым веле ужаш лиеш. Кузе нуно тыгай кӱкшӧ показательыш шуппшыт, могай опытым примениятленыт—шагал ончыкталтеш. Стахановец - шамыч нерген очерк, ойлымаш газета страницылаште уке гаяк. А тидым организоватлаш лиеш да кӱлеш.

Ончыкшым стахановец-шамычын паша опытыштым кумданрак ончыкташ кӱлеш.

К. Скворцов.

Юнкор И. Казаков.

Юнкор гыч газета пашаеҥ марте кушкынам

Мый „Ввезе Коммунист" газетыш 1935 ий годсек возен шогем, да тиде газетым йӧратенак лудам. Газетыш возаш тӱҥалмекак мый газета пашаеҥ лияш шке ончылнем задачым шынденам ыле. Мый шонымашкем шуынам, кызыт Сотнурский районысо „Большевик" газета редакцийыште литпашаеҥлан ыштем. Газета пашаш кушкынам, ленинско-сталинский комсомол радамыш пуренам. Мыйын кушмаштем классик - шамычын произведенийыштым, „Ввезе Коммунист" да моло газета-шамычым лудмаш кугун полшеныт.

„Ввезе Коммунист" газетеш лекше литературный страница читатель - шамыч коклаште кугу успех дене пользоватлалтеш. Садлан литературный страницым ончыкыжым эшеат сай качестван стих да ойлымаш-шамыч дене лукташ кӱлеш.

И. Иванов.

Газета воспитатлен

Тиде 1933 ийыште 5-ше классыште тунеммем годым лийын. Перерыв жапыште газетым ончем: „Ввезе Коммунист" газетыште мыйын возымо заметка печатлалтын. Могай кугу куанымаш!

Тудын деч вара „Ввезе Коммунист" газетыш эреак возен шогаш, тудын кажне номержым лудаш тӱҥальым, тудын ик активный юнкоржо лийым. Тиде чыла мылам пашаште кушкаш полшыш, мыйым воспитыватлыш. Кызытат мыланем „Ввезе Коммунист" газета педагогический пашам организоватлымаште, у поколенийым воспитыватлымаште полша.

„Ввезе Коммунист" газета юнкор-шамыч дене пеҥгыде кылым кучен шога, налме заметка нерген вашмутым шке жапыштыже пуа.

Пытартыш жапыште газетыште чӱчкыдынак литературный страница лектеш. Гидым тунемше - шамыч йӧратен лудыт.

Арс. Ешметов.

ГАЗЕТА ЯТЫР САЕМЫН

Мый „Ввезе Коммунист" газетым йӧратен лудын шогем. „Ввезе Коммунист" газета первойсо номер-шамыч дене таҥастарымаште ятыр саемын. Газета комсомольский илышым чарныде ончыктен шога да комсомольский пашам саемдымаш верч виян кучедалеш.

Но тидын дене пырля сигыдымашыжымат ончыктыде ок лий. Комсомольский илыш гыч ойлымаш, очерк, фельетон-шамычым газетыште пеш шуэн ужалтеш.

В. Семенов.

Юнкор В. Загайнов.

П. ЩЕРБАКОВ,
ВЛКСМ Маробком секретарь.

МАРИЙСКИЙ КОМСОМОЛЫН БОЕВОЙ ОРГАНЖЕ

ВКП(б) Маробкомын решенийже почеш 1930 ий октябрь тылзыште областной комсомольский „Ввезе Коммунист" газета лекташ тӱҥалын. Первый номер газета лекмылан лу ий эртыш. Тиде лу ий жапыште „Ввезе Коммунист" газета коллективный пропагандист да организатор лийын, самырык поколенийым коммунистический духеш воспитатлыме шотышто да социалистический строительствын чыла областьлаштыжат молодежым активно участвоватлымашке мобилизоватлыме шотышто изи огыл пашам ыштен. Газетын авторитетше да рольжо эреак кӧлталтеш. Тудо шкенан республикысе молодежын йӧратыме газетше лийын. Тидым тудын читательже-шамыч кушмаш ончыкта. Первый ий изданийыште тудо тӱжем экземплярыш пыкше гына шуэш ыле гын, кызыт разовый тиражше 5.000 экземплярышке шуын. Тиде лу ий жапыште „Ввезе Коммунист газета тӱжем дене ввезе ден ӱдыр-шамычым коммунистический духеш, социалистический строительствын активный строительже - шамычым, социалистический родиналан да Ленин - Сталин партийлан преданный патриот-шамычым воспитатлен. Финансовый планым темымаш да заемым шарымаш верч кучедалмаште активно участвоватлымыжлан кок почетный грамота дене наградитлыме. Кызытсе жапыште печатный пропаганда утларак кугу верым налын шога. „Ввезе Коммунист" газета ончылно XVIII-ше партийный с'ездын исторический решенийже-шамычым шуктымашке комсомольский организаций-шамычым мобилизоватлымаш, мемнан молодежым, эн ондак руководящий комсомольский активым, идейно да теоретический вооружатлымаш, комсомольский организаций-шамычым организационно да политический пеҥгыдемдымаш, нунын боеспособностьыштым кӧлталмаш, СССР Верховный Совет Президиумын 26-шо июньысо Указшым шуктымашке пӱтынь комсомолым мобилизоватлымаш, союзный комсомольский пашашке у, кушкын шогышо, самырык активым шупшын шогымаште комсомольский организаций-шамычлан полшымаш задача-шамыч шогеныт.

Каласаш кӱлеш, пытартыш жапыште „Ввезе Коммунист" газета, ВЛКСМ обкомын боевой помощникше, организатор да пропагандист рольым утларак сайын заниматлаш тӱҥалын. Тудо комсомольский организаций - шамычын пашашт нерген вопрос-шамычым тӱрлӧ могырымат келге содержанийыным ончыкташ тӱҥалын. Комсомольский организаций-шамычын да молодежын починыштым да инициативыштым шке жапыште руалтен налын, нуным чыла комсомольский достоянийыш савырен. Тыгак социалистический соревнований ден стахановский движенийым шарымаште изи огыл пашам ыштен. Газета утларак массовый лийын, газета пашашке комсомольский активым шупшын моштен. Газетышке рядовой комсомолец, руководящий пашаеҥ, пионер, школьник, учитель да самырык советский интеллигенций возат. 1937 ийыште чылаже 163 юнкор гына шоглалтын, нунын кокла гыч 100 еҥже эреак возен шоген, а кызыт юнкор-шамыч радам 400 еҥышке кушкын. 1940 ийыште лу тылзе жапыште гына редакцийышке 5.000 утла письма пурен, нунын кокла гыч тӱжем утлаже газетышке пуртaлтын, а кодшыжлан вашмутым пумо, але терташ колтымо.

„Ввезе Коммунист" газета страницылаш ВКП(б) историйым самостоятельно тунемше-шамычлан полшышо теоретический статья-шамыч чӱчкыдынак кояш тӱҥалыныт. Руководящий комсомольский пашаеҥ да самырык советский интеллигенцийын тунемме опытыштлан посна полоса - шамыч организоватлалтыныт. Невежда, шкеныштын идейно - политический уровеньыштым кӧлташ ӧркаше-шамычым газета эреак бичеватлен. Кеҥежым 1940 ийыште Йошкар-Олинский райкомолын руководящий пашаеҥже-шамычын начар тунеммышт нерген статья печатлыме ыле. Тиде статьям обсуждатлымеке, Йошкар-Олинский районысо комсомолын руководящий пашаеҥже-шамыч шке шинчымашыштым кӧлтымаште серьезно заниматлаш тӱҥалыныт. Нуно комсомолец - шамыч да молодежь коклаште доклад дене выступатлат, теоретический тема-шамыч дене беседым эртарат.

Комсомолын озанлык ден государственный пашаште участвоватлымыже нерген газета изи огыл верым ойырен. Передовой деч посна Марбумкомбинатысе, „У Кой-Сола" (Сернурский район) да Косолаповский район „Пеледыш" колхозысо комсомолец - шамычын озанлык ден государственный пашаште участвоватлымыштым келгын ончык-

Семен ВИШНЕВСКИЙ

Кремлевский курант-влак кырен чарнымеке

Кремлевский курант влак кырен чарнымеке,
Кунам шагат стрелка тайна первый часыш,
Кунам агутан муралта ял мучаште,
Тыгай годым кажне манеш: „Пел йӱд эртыш".

Тыгай годым кушкӧ ончен шогымеке
Ужат тый: йӧрат шӱдыр-шамыч каваште,
Йӧра первый пкте, йомеш вара весе,
Тыге нуно йомыт эр лиймешке.

Тӱҥалыт мураш кайык-шамыч чодраште,
Но шӱшпыкын йӱк шергылтеш шаҥгысекак,
Ала еҥ коклашке мут лектын тышечак:
„Мала чулым еҥ шӱшпык мур йоҥгалтмешке".

Мыят кинелам эр велеш пожалтмеке,
Ончем—шӱдыр-шамыч йӧрат тып каваште...
Огеш йӧрӧ шӱдыр лач Кремль ӱмбалне,
Йӱлаш тӱҥалеш курымеш мландӱмбалне.

1940 ий.

Мутым айдеме вийын полководецышкыже савыраш

„Рвезе Коммунист" газета лекташ тӱҥалмылан лу ий теме. Тиде лу ий жапыште кугу паша ыштал-тын. Но газета ончылно эшеат кугу паша шога.

Уло шӱм дене каласыме шокшо мут мемнан самырык поколенийым большевистский партийын славный традицийже почеш героически каяш, коммунизмым ыштымаште Ленин—Сталин партийын пашажлан, Родиналан, калыклан мучашыш шумеш преданный, кӱлеш лийме годым шке илышыжым пуаш ямде улшо поколенийым воспитыватлаш.

Мемнан советский эпохын кугу поэтше В. В. Маяковский манмыла, кажне мутым айдеме вийын полководецышкыже савырыкташ верч кучедалаш.

Мемнан гениальный вождьна, учительна В. И. Ленин ден Сталинын ойыштым молодежь дек пенгыдын, моштен - шуктен шогымаш, самырык поколенийым эн кӱкшӧ культураным ыштышлан великий ен-шамычын шинчымашышт, пашашт, творчествышт примереш туныктыман.

Марий калыкын литература ден искусствыжо але самырык улыт. Писатель, поэт, драматург да артист-шамычнат самырык улыт, нунын шукыжо комсомол радамыште шогат. „Рвезе Коммунист" газетлан нунын пашаштым эреак ончыктен, терген шогыман, талын кушкашышт полшыман.

Марийский обкомолын боевой печатный органже—„Рвезе Коммунист" тидым мoштен, устан, большевистски пенгыдын шукташ тӱҥалеш манын ӱшаналтеш.

М. Калашников.

Пырдыж газетын качествыжым саемдат

Параньгинский районысо „Марий" колхозын „У сенымашке" пырдыж газетше чыла колхозникын вниманийжым шке векыже сава. Газетын кӧргӧ содержанийжат, оформленийжат сай. Тыште ончыл колхозник - шамычын паша опытыштым, нунын паша ворымым эртарен темымыштым эреак ончыкталтеш, тыгак лодырь, прогульщик да йӱын коштшо, ял озанлык артельын Уставшым пудыртылшо-шамыч нергенат чӱчкыдын возалтеш. Газета ятыр колхозник - шамычын социалистический соревнованийыш шупшаш полшен.

Теве кылта шиймаште И. Богданов, А. Александрова, У. Герасимова, Е. Дмитриева кечаш паша вормым 150—200 процентлан темат.

Пырдыж газета лукмашке стенкор колхозник - стахановец П. Бирюков ден А. Герасимов, комсомолец А. Иванов шке сай заметкышт дене кугун полшен шогат. Пырдыж газета редколлегий член комсомолец И. Иванов, В. Илларионов да Богданов сай качестван газетым лукшаш верч уло кумылышт дене тыршат. Кызыт нуно газетын качествыжым эше утларак саемдаш шке ӱмбакышт обязательствым налыныт, 1941 ийыштат Всесоюзный ял озанлык выставкын участникше лийшаш верч тыршат.

А. Богданов.

Соцсоревнований кумдан шарлен

Великий Октябрьский социалистический революцийын 23-шо идалыкше вашеш колхозлаште соцсоревнований кумдан шарлен.

Горно Марийский районысо „Борец"колхоз „Перелом" да „Победитель" колхоз-шамыч дене соревноватла. Тиде колхоз 19 октябрьлан кылтам кырен пытарен, кылмаш куралмаш планым тӱрыс темен, государстволан киндым сдатлымашым да натуроплатым срок деч ончыч темен.

„Борец" колхозышто общественный животноводствым развиватлымашкат кугу вниманийым ойырат. „Колхозлаште общественный животноводствым развиватлыме мероприятий-шамыч нерген" ВКП(б) ЦК ден СССР Совнаркомын пунчалышт йыр чыла колхозникым мобилизоватлыме. Садланак кызыт 4 фермым план почеш тӱрыс комплектоватлыме.

„Борец" колхоз кызыт доходым пайлаш ямдылалтеш. Колхозник-шамыч тений кугу доходым налыт.

Е. Моисеев.

Ял озанлык техникум пелевсе агитколлективын старший агитаторжо В. М. Охотников йолташ государстволан киндым сдатлыше-шамыч коклаште международный положений нерген беседым эртара (Йошкар-Ола).

Фото М. Чуршуковын.

100 процентлан темен

Ронга. „1 март" колхоз (Руя-Солинский сельсовет) государстволан киндым, паренгым да йытын треcтам сдатлымаш планым 100 процентлан темен. Тыгак финансовый планымат тӱрыс темен. Тиде колхозым сельский исполкомын депутатше М. Смирнов йолташ вуйлата.

Н. Иванов.

Ямдылалтын вашлийыт

Пектубаевский районысо школлаште, колхозлаште да учрежденийлаште Октябрь пайремлан вийын ямдылалтыт.

Молотов лӱмеш колхозысо молодежь пайрем кечылан М. Шкетанын „Ачийжат-авийжат" пьесышым ямдыла. Тыгак Кордемтюрский начальный школышто тунемше шамыч класс кӧргым чаплын сӧрастарат. Лозунгым, плакатым возат. Хоровой кружок тӱрлӧ мурым ямдыла, пырдыж газета лектеш. „Йошкар Урем", „Ӱжара" колхозлаште доклад, вечер лиеш.

В. Загайнов.

* * *

„Трудовик" колхозышто (Сотнурский район) Великий Октябрьский социалистический революцийын 23-шо идалыкше вашеш социалистический соревнованийым кумдан шарлен. Кызыт колхозышто 80 процент утла кылтам шийме, кылмаш куралмашым завершитлыме.

Колхозник шамыч Октябрь пайрем марте кылтам шийын пытарен, доходым пайлаш тӱҥалыт.

И. Иванов.

Пӧлекым ямдылат

Токтамыжский неполный средний школышто (Сернурский район) Великий Октябрьский революцийын 23-шо идалыкше вашеш 30 еҥ ПВХО значокым налаш ямдылалтеш. Кружок вуйлатыше Е. Ямбахтина йолташ кызыт 5 занятийым эртарен.

А. Прокофьев.

тымо. Ончыл комсомольский организаций-шамычын паша опытыштым ончыктен возымо полоса-шамыч чыла первичный комсомольский организаций-шамычын погынымашешышт обсуждатлыме.

ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийже деч вара газета школьный комсомольский организацийын пашашкыже вниманийым утларак ойыраш тӱҥалын. Газетын страницылаштыже школлаште дисциплиным пенгыдемдыме да успеваемостьым нӧлтымӧ верч кучедалме нерген педагог, тунемше да пионервожатый - шамычын статьяшт утларак коян тӱҥалын. ВЛКСМ ЦК XI пленумын решенийжым шуктен толмаште „Рвезе Коммунист" газета комсомолын внутрисоюзный паша дене вопрос - шамычым, пӱтынь комсомолым активный комсомольский пашашке шупшмашым утларак кумдан ончыкташ тӱҥалын. Тудо ВЛКСМ ЦК XI пленумын решенийже основеш пашам кузерак перестроитлаш кӱлмӧ нерген комсомольский органыш цийшамычлан полшен, тиде решенийын писырак илышыш пуртен толмаште туныктен. Кызыт СССР Верховный Совет Президиумын 26 июньысо Указшым шукташ верч начар огыл кучедалеш.

Но пиве сенымаш-шамыч деве пырля газета эше шагал огыл существенный ситыдымаш-шамычым иметла. Тӱн ситыдымашлан тудо шотлалтеш: редакций масса дене кыл кучымашым але сайынак пенгыдемден шуктен огыл. Первичный комсомольский организаций, рядовой комсомолец, поснак стахановец да тунеммаште отличник шамыч дене начар кылдалтын. Верыште молодежын илышыжым ситышын огыл шинчымашлан кӧра чӱчкыдынак качественно огыл статья-шамыч печатлалтыт, молодежын да комсомольский организацийын шолын шогышо весела илышыштым тичмашын ок ончыктал. Печатлыме статья - шамыч чӱчкыдынак кукшо лиедат.

Эреак действоватлыше комиссий-шамычын пашашт деке газета кызыт мартеат кӱлеш вниманийым ок ойыро, кузе пашам кӱлеш семын да сайрак организоватлаш нуным ок туныкто, нунын сай опытыштым ок изучатле. Каласаш кӱлеш: райкомол - шамыч пелен улшо эреак действоватлыше комиссий-шамыч але пашам лушкыдын ыштат.

Редакцийын кугу ситыдымашыжлан молодежь коклаште физический ден военный воспитанийым шагал ончыктымаш шотлалтеш.

„Рвезе Коммунист" газетын лу ийжым палемден, редакций пашаен-шамычын коллективше газетын качествыжым саемдымаште эше сайрак, раш да оперативно пашам ыштышаш, тудым утларак письым, живойым, шке йырже шупшын шогышым, комсомолец пашажым келгын ончыктен шогышым ышташ.

Редакцийын юнкор-шамыч деве ыштыме пашажын тӱн гычак саемдаш, шудӧ дене у комсомолец, стахановец-шамычым, самырык советский интеллигенцийым газетын пашашкыже шупшман. Трудовой дисциплиным пенгыдемдымашлан, молодежь коклаште труд дек коммунистический отношенийым воспитатлымашлан утларак кугу верым ойырыман. Молодежь коклаште военный ден физический воспитаний вопросым, шке предприятий ден колхозлаште озанлык да государственный илышыште комсомолын участвоватлымыже нерген газета эреак ончыктен шогышаш.

ВЛКСМ ЦК XI пленумын решенийжым комсомольский организацийлаште кузерак шуктен шогымо нерген утларак келгын ончыкташ да чыла комсомольский активым, комсомольский организаций да комсомолец-шамычым комсомолын пашаштыже активный участвоватлымашке мобилизоватлаш. Комсомолец да комсомолка-шамычын идейно-политический да культурный уровеньыштым нӧлтымашке полшаш.

Мутат уке, ВКП(б) Марийский областной комитетын вуйлатымыже да обкомолын эреак полшымыжо дене „Рвезе Коммунист" газета редакций пашаен-шамыч коллектив шынды ме задача-шамычым честь дене шукта.

69

31 октябрьыште М. В. Фрунзен колымыжлан 15 ий теме

ОТВАЖНЫЙ КОМАНДАРМ

1919 ийысе тревожный шошо кечылаште, ош адмирал Колчакын армийже Урал да Сибирь гоч кумда фронт дене Волга деке лишемме годым, партий ўжмашым ыштен:

— Чыланат Колчак ваштареш кучедалмашке!

Тиде ўжмашым пўтынь эл колын. Восточный фронтышко боевой припас, снаряжений да ен-шамыч дене темыме эшелон-шамыч тарваненыт. Поезд-шамыч ситен огытыл, садлан ен-шамыч йолын ошкылыныт. Кызыт гына капиталист-шамыч деч шупшын налме фабрика ден завод-шамычым коден кугу олала гыч, кызыт гыва помещик-шамыч деч кучедал налме мландым коден изи ялла гыч каеныт. Чыла тиде шупшын налме—ынде калыкын шкенжын ыле. А калык погым кажныжат шкенжын огжо да вўржо дене аралаш ямде ыле.

Ленин ден Сталин йолташ - шамыч Восточный фронтым виняндышашлан ен-шамычым да моло кўлешлыкымат колтыл шогымашым шкеак вуйлатен шогеныт. Фронтын командующийжылан отважный, испытатлыме большевикым —Михаил Васильевич Фрунзем вазначитлыме ыле. Михаил Васильевич Ленин деч боевой заданийым валын —Колчакым Волга дек пурташ огыл, тудын армийжым шалатен пытараш да ошошамыч деч Уралым утараш. Фрунзе йолташ шинчеш: Ленинын тиде заданийжым кеч кузе гынат шукташак кўлеш. Тудо шинчен: тышечын революцийын сульбаже, самырык советский республикын сульбаже зависитла.

Колчакын войскаже пеш кугу да виян улмаш. Тудын ваштареш кучедалаш куштылго лийын огыл. Но Фрунзе йолташ Колчакым шалаташлан сайын шоналтен, чын шотлен налме планым ыштен да Ленинын келшышылан шотлымекыже, тиде план почеш действоваташ тўналын.

Шкенжын армийже-шамыч кокла гыч иктыжлан Колчак пеш чот ўшавымашым ыштен. Тиде ойырен налме белогвардейский часть-шамыч дене ыштыме западный армий улмаш. Тудым еш генерал Хавжи командоватлен. Тудлан приказым пумо улмыш: йошкар войска-шамычлан тўн ударым ышташ, Волга деке лекташ да Самара олам налаш.

Но Фрунзе йолташ Колчакын п.онымыжым ончылгоч пален валын да западный армийлан достойный вашлийм.шым ямлылен. Тудо тиде армий ваштареш йошкар часть - шамыч гыч эн сай, кучедалмаште испытатлыме ужашыже дене сформироватлыме ударный группым колтен. Тиде группыш Василий Иванович Чапаевын командоватлыме, чылалан палыме 25 - ше стрелковый дивизият пурен.

Чапаевец-шамыч Фрунзе йолташын ўшанымыжым оправдатленыт. Кучедалмаш тўналме деч ончычак чапаевский разведчик-шамычын ик группыжо ошо-шамыч кидыште улшо территорийыш пурен да колчаковский гусар-шамычын ик отрядшым пленыш налын. А тиде отряд ошо-шамычын 11-ше дивизийын Колчак войскан Бузулукышко керылтшашыже нерген раш планым нангая улмаш.

Ойлымашат огыл: Фрунзе йолташлан тиде план кузе кўлеш лийын! Икмыняр кече гыч йошкарге - шамыч ошо-шамычын Бузулукышко ыштыме атакыштым чактареныт веле огыл, но шкештат тушман ўмбак решительный наступленийышке вовченыт.

Колчаковец-шамычын сопротивленийышт йошкарге-шамычым чараш полшен огыл. Фрунзе йолташ фронтышто мошлен вуйлатен. Тушманын фронтшо кўрылтын. Колчак „моктымо" часть-ше-шамыч дене сеңымашым ыштен чылт Москва декак толаш шонен улмаш. Но вуно шеңгаке ончылде, шуко еңыштым йомдарен, ик ола почеш вес олам коденден шикшалтыныт...

4 майыште йошкарге-шамыч Бугурусланым валыныт, 13 майыште — Бугульмам, 17 майыште — Белебейым. Тушман Белая энер вес могырыш, Уфа ола лишке чакнен. Уфашке ваступлениийым ыштышлан, эн ончычак энер гоч вончаш кўлын, а энерым Колчакын артиллерийже оролен.

Белая энер гоч эн ончычак 220-шо Иваново-Вознесенский полк вончен. Иваново оласе ткач-шамыч—Фрунзе йолташын шочмо верже гыч лийыныт. Нуно шке землякыштын—командармын боевой поручен-жым туге мастарын шуктеныт, даже ошо-шамычын заставышт йошкарге-шамычын атакым вончымекышт вимомат шижын огытыл. Кучедалмаш тўналын. Ошо-шамыч тревогым тарватеныт. А ты жапыште йошкарге-шамычын моло частьышт энер гоч вонченыт да вовченыт...

Эрдене кандаш шагат шушаш годым ошо-шамыч вийыштым погалтен, контратакыш кусеныт.

Но тиде гутлаште иваново-вознесенский полк ончыко имне дене Фрунзе йолташ кудал толын. „Иваново-вознесенец-шамыч, мыйын почеш, ошо-шамыч ўмбак атакыш!", манын кычкыралын да тудо викак тушман ўмбак кудал колтен. Тудын почеш Чапаев да штабын пўтынь командованийже тарваген. Йошкар войска-шамыч ончылнышт шке командирыштым ужыныт да чыташ лийдыме кугу вий дене тушман ўмбак каеныт.

Отважный командармын героический ыштымашыжлан лийын Белая энер верч кучедалмаште йошкарге шамыч сеңеныт. Ошо-шамыч пеш шуко еңыштым йомдарен, Уфашке чакненыт. А 9-ше июньышто эрдене йошкарге - шамыч Уфажымат налыныт. Колчак войскан кодшышт Сибирьыш чакнен каеныт...

Уфа верч кучедалме годым воктеныжак пудешталтше бомба дене Фрунзе йолташ чот эмганен. Умшаже да нерже гыч вўр чот йогаш тўналынат, тудо шарнымашым йомдарен. Тудо бомбынак осколкыжо Фрунзе йолташын имньыжым пуштын. Но ушыжо пурымек, Михаил Васильевич тунамак вес имньым пуаш требытлен да адакат кучедалмашке кудалын. Икмыняр жап гыч тушманын самолетшо гыч колтымо пуля Чапаев йолташын вуешыже логалын. А эрла шыжым Уфам налмек, нуно коктынат — мучитлалт пытыше, но пиалан-шамыч, штабыште вашлийныт.

— Чапаев йолташ! Мо тиде тыгай? Врач-шамыч тылавет полный покойым пуэныт, а тый?... Тиде вет дисциплиным пудырты-маш!—Фрунзе йолташ шкенжын замечательный помощникшылан кальсен.

Но Чапаев командармым пўрнрак ончалын да шылталев пелештен:

— Те шкежат сай улыда—контужиталтында, а толында.

Уфам налмаште чапле сеңымашым ыштымылан, отвага да героизмлан правительство Михаил Васильевич Фрунзем боевой Йошкар Знамя орден дене наградитлен.

Б. Александрова.

ФИЗКУЛЬТУРА ДЕН СПОРТ

Теле сезонысо спортивный паша

Физкультура ден спорт—советский молодежым коммунистический духеш воспитатлымашын ойырлалтдыме ужашыже. Мемнан элыште физкультура ден спорт пашалан правительство шуко окса средствам ойыра. Садланак мемнан задачына: физкультура ден спорт пашашке молодежын у слойжым шупшын шогаш. Кызытсе международный обстановка молодежым физический воспитыватлымаш шотышто мемнан ончылан у задача-шамычым шында. Пўтынь физкультурный движений оборонно-прикладной задача-шамычым шуктымаш деве келыштаралтман.

Теле жапыште военно-прикладной задачым шуктымаште лыжный спорт кугун полша. Садлан тиде пашашке кумда массым шупшын шогымаш физкультурный организаций-шамычын тўн задачышт.

1940 ийыште ГТО у комплекс почеш эче дене 800 ен 1 ше да II-шо ступень БГТО, ГТО значоклан нормым сдатленыт. Лыжный спортын мастер Кузнецов, Соколов, Павлов да моло йолташ-шамычат эче дене коштмаш техникым овладеватлымаште ятыр успехым ыштеныт. Но лыжный спортым культивизироватлымаште ситыдымашат але шуко уло.

Лыжный соревнованийлаште, походлаште да кросслаште тепличность деч освободитлалтын огыл. Эче дене кас условий лаште огына тренироватле, военизированный соревнований, тактический учений ок эртаралт. Вет мемнан задача: Йошкар Армийлан полноценный боец - шамычым ямдылаш, выносливый, смелый, решительный духеш дисциплинированный молодежым воспитатлаш. Лыжник-шамычым палыдыме верлаште карта дене, компас дене ориентироватлаш, лўяш, курык гыч волаш туныктышаш кўлеш. Соревнованийым тўр огыл верлаште боевой условийлаште эртарыман. Физкультурный пашашке кумда физкультурный активым шупшаш да пўтынь физкультурный пашам секцийлаште, учебный группылаште, коллективлаште шарыман. Гимнастика, рукопашный бой, бокс, нелым вўлтымаш, коньки дене коштмаш кугу развитийым пуа.

„Динамо" физкультурный общество пелен лыжный база лиеш. Тушто эче дене коштмаш тўналше-шамычым туныкташ, активым тренироватлашлан инструктор пуалтеш. Лыжный спорт дене тўрлö лекций ышталтеш, база наглядный пособий дене оборудоватлалтеш. Адак посна обществылаште, коллективлаште, учебный заведенийлаште шкеныштын базышт лиеш. „Медик" стадионым сайын тöрлатат, электроосвещений саемдалтеш, культурный обслуживаний лиеш. Хоккей дене модмашым, конькобежный соревнованийым эртараш пелемдыме.

Посна школлаште телесезонлан ямдылалтмаш пешначарын кая. Йошкар-Оласе 10-шо номеран школышто физкультурный инвентарь уке. 9-ше номеран школышто инвентарь-шамычым порядкышке кондымо огыл. Кажне школлаште внеклассный, секционный паша йöршеш ок ышталт. Тенийсе теле сезонышто школлаште физкультурный пашам йöршын саемдышаш улына. Кажне тунемше лыжный спортын техникыжым сайын обладеватлыже.

Физкультурный пашам саемдымаште комсомольский организаций - шамычын тўн рольым модшаш улыт. Но Йошкар-Оласе посна комсомольский организаций-шамыч тиде пашалкевниманийым шагал ойырат. Южо комсомольский активист-шамыч ик значоклан нормым огыт сдатле. Марисоюз да Марторг пеленсе комсомольский организаций-шамыч физкультурный паша нерген огытат шоналте.

Комсомольский организаций - шамычын задачышт: ВЛКСМ ЦК-н физкультурный пашам активе дене ыштыме нерген лукмо решенийжым шуктымашке пўтынь молодежым мобилизоватлаш.

С. Шишкин.

Военизированный поход

Сотвурский средний школа пеленсе первичный комсомольский организацийын инициативыж дене 25 октябрьыште тунемше-шамыч 10 километрлык военизированный походым эртарышт. Тиде походышто 8—9—10 класслаште тунемше-шамыч кокла гыч 80 ен участвовэтлев. П ход деч вара тунемше-шамыч военный модыш дене модыч.

А. Сидоров.

Политинформацийым эртарат

Моркинский педучилище пеленсе комсомольский организацийын решенийже почеш эр-ялан ик гана кажне класслаште политинформаций эртаралтеш. Политинформацийым 3-шо „А" классыште тунемше В. Каменский йолташ сайын эртара.

В. Яковлев.

Отв. редактор— И. М. САЙТИЕВ.

Э 1171 АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Пограничная, дом №45. № телефона 1—36. 1-ая типография Маргосиздата.